

Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS)'na İlişkin Görüşleri*

The Views of Teacher Candidates about Public Personnel Selection Examination (PPSE)

Esin ATAV**, Suzan SÖNMEZ***

ÖZ: Ülkemizde öğretmen atamalarının bağlı olduğu sınavlar özellikler son yıllarda eğitim fakültesi mezunu birçok kişinin yaşamını etkiler hale gelmiş, yaşanan gelişmeler sistemin sorgulanması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. KPSS ile ilgili var olan durumun sınava giren öğretmen adayları açısından ortaya konması ve tartışılması bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Tarama modelinde gerçekleştirilen çalışmaya farklı üniversite ve farklı bölümlerden sınava hazırlanan 300 öğretmen adayı katılmıştır. Çalışmada literatürden yararlanılarak oluşturulan 45 soruluk 5'li likert tipi anket kullanılmıştır. Verilerin analizi yüzde, frekans, standart sapma değerlerinin hesaplanması ile gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde öğretmen adaylarının sınav içeriği ile eğitim aldıkları öğretmenlik programlarının içeriğinin birbirine uygunluğunu yeterli olarak değerlendirmedikleri tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının çoğunluğu sınavda başarılı olabilmek için dersane desteğine ihtiyaç duyduklarını, sınavın kendilerini, sosyal yaşantılarını ve lisans eğitimlerini olumsuz etkilediğini, nitelikli öğretmeni seçen bir sınav sistemi olmadığını, bu teorik sınava ek olarak sözlü, uygulamalı aşamaların olması ve bu sınavların hizmet sırasında da tekrar edilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir.

Anahtar sözcükler: öğretmen yetiştirme, Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS), öğretmen seçimi

ABSTRACT: Teachers in public schools are hired through public personnel selection examination (PPSE). This exam significantly influences the life of people, leading to the necessity to analyse the system. The aim of this study is to analyse the PPSE in terms of its significance for teacher candidates. The participants of the study are a total of 300 teacher candidates who were preparing for the exam. The data of the study were collected through the administration of a questionnaire developed by the authors based on the review of literature. The questionnaire is consisted of 45 items with a five-option likert scale. The data collected were analysed through descriptive statistics, using percentage, frequency and standard deviation. The findings of the study revealed that the dominant view of the participants is that the exam content and their undergraduate education are not consistent. Most of the participants reported that they attend special courses to pass the exam. They also indicated that the exam has negative effects on their social life and undergraduate education. They also argued that the exam cannot select qualified teachers. They suggested that it should involve verbal and applied sections and be repeated after teachers begin to work at schools.

Keywords: teacher training, public personnel selection examination (PPSE), selection of teachers

1. GİRİŞ

Öğretmenlik mesleği 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Yasasında, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan, “özel ihtisas mesleği” olarak tanımlanmaktadır. Her alanda yaşanan bilimsel gelişmelere paralel olarak toplumun eğitim ihtiyacındaki artış öğretmen ihtiyacını artırmış, öğretmenlik mesleğinin ayrıcalıklı konumunu güçlendirmiştir. Vizyon 2023 Teknoloji Öngörü Projesi raporunda yakın gelecekte öğretmenlere duyulan gereksinimin artacağı, ancak gereksinim duyulan öğretmenin işlev ve niteliklerinin farklılaştığı, bu yüzden öğretmenliğin bir meslek olmanın ötesinde temel bir beceri halini alacağı belirtilmiş ve öğretmen eğitiminin ayrıcalıklı bir konumda olması gerektiği vurgulanmıştır (TÜBİTAK 2005). Öğretmenlik, insanoğlunun ortaya çıkışıyla ortaya çıkmış bir faaliyettir.

* Bu makale Öğretmen Eğitiminde Yeni Eğilimler Uluslararası Sempozyumu ÖYES 2013'te sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara-Türkiye, e-posta: esins@hacettepe.edu.tr

*** Bilim Uzmanı, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara-Türkiye, e-posta: suzansonmez@hacettepe.edu.tr

Erden'e göre (2005) öğretmenlik için mesleki ölçütlerin getirilmesi öğretmenlik mesleğine saygınlık kazandırmıştır. MEB'in 2004 yılında yayınladığı öğretmen yeterlilikleri ile ilgili taslak incelendiğinde; öğretmenlerin 6 yeterliği sahip olması gerektiği ifade edilmiştir. Bu yeterlilikler a) kişisel mesleki değerler, b) öğrenciyi tanıma, c) öğrenme ve öğretme süreci d) öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme, e) okul, aile ve toplum ilişkileri, f) program ve içerik bilgisidir (Yeşil, Korkmaz ve Kaya 2007).

Öğretmenliğin sadece bilgi aktarmayla sınırlı olmadığı, özel ihtisas mesleği olduğu ve özel beceriler gerektirdiği günümüzde kabul görse de genel olarak ülkemizde bilimsel veriye dayalı bir istihdam politikasının olmayışı öğretmenlik mesleğinde yığılmalara neden olmuştur. Bu nedenle 1999 yılından beri öğretmenlik atamalarında seçme sınavları yapılmaya başlanmıştır. 2002 yılı itibarı ile bu seçim Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) ile gerçekleşmektedir. Öğretmenlerden beklenen niteliklerin her geçen gün çeşitlendiği günümüz koşullarında bu sınavın amacı istenen niteliklere sahip en iyi öğretmenlerin seçimi olmalıyken, bazı alanlarda ortalama puanın çok altında alınan puanlarla atamaların yapılması bu sınavın yapılış amacını sorgulanır duruma getirmiştir.

Diğer yandan öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarına öğrenci alınırken öğretmenlik mesleğine yönelik herhangi bir seçim yapılmayıp, mezuniyetten sonra atama için öğretmenlerin bu seçim işlemine tabi tutulmaları tutarlı değildir. Ayrıca üniversite mezunu herkesin öğretmenliğe kabul edilmesi özel ihtisas mesleği olarak tanımlanan öğretmenlik mesleğine memur zihniyetiyle bir yaklaşımı çağrıştırmakta ve çelişkili bir durum ortaya çıkarmaktadır. Kamuda çalışanların üçte birini oluşturan öğretmenlerin ülke genelinde sayıları 776 bine ulaşmıştır ve bu sayının önümüzdeki 10 yılda yaklaşık 1 milyona ulaşması beklenmektedir (MEB 2013). KPSS'ye giren ve atama bekleyen öğretmen adayı sayısı ise 296 bin civarındadır. MEB İnsan Kaynakları Müdürlüğü tarafından öğretmenlik okuyan öğrenci sayısının da 744 bin olduğu, sürecin iyi yönetilememesi halinde birkaç yıl içinde çalışandan daha çok atama için bekleyen insan ile karşı karşıya kalınacağına dikkat çekilmiştir. Şu anki bu durumu sayılarla netleştiren ve hangi alanda, hangi nitelikte ve ne kadar öğretmene ihtiyaç olacağını belirlenebilmesi amacıyla MEB İnsan Kaynakları Müdürlüğü'nce yürütülen "Öğretmen İstihdam Projeksiyonları Stratejileri ve Sistemlerinin Geliştirilmesi Projesi" yakın zamanda tamamlanmıştır. Proje kapsamında 2023 yılına kadar ihtiyaç duyulacak öğretmen sayıları alan ve il bazında belirlenmiştir (MEB 2013). Buna göre önümüzdeki 10 yılda en çok ihtiyaç duyulacak ve istihdam sağlayacak alanlar olarak sınıf öğretmenliği, İngilizce öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenliği ve Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği belirtilmiştir. ÖSYM verilerine göre 2011 yılında üniversite sınavına giren adayların %19'u herhangi bir öğretmenlik alanını tercih etmiştir (ÖSYM 2011). Önümüzdeki 10 yılda öğretmen istihdamının 200 bin artmasının tahmin edildiği bildirilmiştir (MEB 2013). Tüm bu rakamlar yakın gelecekte öğretmen ihtiyacının artacağını ama aynı zamanda var olan talep fazlalığının da devam edeceğini göstermektedir. Bu nedenle öğretmen atama sınavının daha da önem kazanacağı açıktır; dolayısıyla iyi öğretmenlerin seçimi için mevcut sınav sisteminin sorgulanması yararlı olacaktır.

Literatür incelendiğinde KPSS'ye ilişkin mevcut durumu ortaya koyan çalışmalara son yıllarda rastlanmakla birlikte, KPSS ile ilgili daha çok kaygı, tutum ve ÖSS puanı ve lisans akademik başarısının KPSS puanını yordama gücüne ilişkin çalışmalar ve özellikle son birkaç yılda ağırlıklı olarak öğretmen görüş ve algılarına yönelik çalışmalar göze çarpmaktadır (Bahar 2011; Baştürk 2007; Çimen ve Yılmaz 2011; Döş ve Sağır 2012; Eraslan 2004; Gündoğdu, Çimen ve Turan 2008; Karaca 2011; Karataş ve Güleş 2013; Nartgün 2008; Nartgun 2011; Özoğlu 2010; Sezgin ve Duran 2011; Toker Gökçe 2012; Tösten, Elçiçek ve Kılıç 2012; Yılmaz ve Altinkurt 2011). Daha çok fakültede okuyan öğrencilerle nitel ve nicel olarak gerçekleştirilen çalışmalara ek olarak bu çalışma sınava hazırlanan ve dershaneye devam eden öğretmen adayları ile gerçekleştirilmiştir. Farklı gruplardan elde edilen verilerin sürecin doğru değerlendirilmesine

katkı sağlayacağı ve yeni bakış açıları sağlayabileceği düşünülmektedir. KPSS öğretmenlerin seçimi ve istihdamında onların yaşamları için belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu çalışmada öğretmen adaylarının mesleğe geçmek için başarmak zorunda oldukları atama sınavına ilişkin görüşleri çeşitli açılardan ele alınarak belirlenmeye çalışılmıştır. KPSS ile ilgili var olan durumun sınava giren öğretmen adayları açısından ortaya konması ve tartışılması bu makalenin amacını oluşturmaktadır.

2. YÖNTEM

Tarama modelinde gerçekleştirilen çalışmaya KPSS sınavına hazırlanan farklı üniversite ve farklı bölümlerden 300 öğretmen adayı katılmıştır (bkz. Bulgular, Tablo 1, Tablo 2). Çalışmada literatürden yararlanılarak geliştirilen “Öğretmen Adaylarının KPSS’ye Yönelik Görüşlerini Belirleme Anketi” kullanılmıştır (Çimen ve Yılmaz 2011; Eraslan 2004; Gündoğdu, Çimen ve Turan 2008; Karaca 2011; Sezgin ve Duran 2011; Tösten, Elçiçek ve Kılıç 2012). Ankette 45 soru yer almakta ve beşli likert tipi derecelendirmede 5 tamamen katılıyorum, 1 hiç katılmıyorum seçeneklerine karşılık gelmektedir. KPSS’ye ilişkin görüşler “lisans eğitimi ve KPSS”, “sınava ilişkin genel görüşler”, “atama sistemine ilişkin görüşler” ve “sınavın kişisel yaşama etkisi” olarak dört başlık altında toplanmıştır. Ankette ayrıca cinsiyet, yaş, üniversite, bölüm, bir işte çalışıp çalışmadığı gibi demografik özellikler ile deneme sınavlarındaki başarı durumu ve öğretmenlik mesleğini tercih sebepleri sorgulanmıştır. Hazırlanan anket 3 uzman görüşüne sunulmuş, öneriler doğrultusunda bazı sorular çıkarılmış, bazılarının yeri değiştirilerek ankete son hali verilmiştir. Verilerin analizi her soru için frekans, yüzde, standart sapma belirlenerek gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Çalışma Grubuna İlişkin Genel Bilgiler

Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının %69’unu kadın (n=207) %31’ini erkek (n=93) öğretmen adayları oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının %79’unun yaş aralığı 23-25 arasındadır. Tablo 1’de üniversiteye göre Tablo 2’de ise bölümlere göre öğretmen adaylarının dağılımları verilmiştir.

Tablo 1: Çalışmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite Adı	Frekans (f)	Yüzde (%)
18 Mart Üniversitesi	171	57
Hacettepe Üniversitesi	7	2,3
Dumlupınar Üni.	1	0,3
Gazi Üniversitesi	20	6,7
GOP Üniversitesi	34	11,3
Trakya Üniversitesi	18	6,0
Süleyman Demirel Üni.	6	2,0
Selçuk Üniversitesi	11	3,7
Anadolu Üniversitesi	32	10,7
Toplam	300	100

Tablo 2: Çalışmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Bölümlere Göre Dağılımı

Bölüm	Frekans (f)	Yüzde (%)
Biyoloji Öğretmenliği	10	3,3
Kimya Öğretmenliği	5	1,7
Müzik Öğretmenliği	16	5,3
Makine Öğretmenliği	3	1,0
Finans Öğretmenliği	4	1,3
Giyim Öğretmenliği	3	1,0
Türkçe Öğretmenliği	21	7,0
Edebiyat Öğretmenliği	21	7,0
Tarih Öğretmenliği	21	7,0
Bilgisayar Öğretmenliği	11	3,7
İngilizce Öğretmenliği	61	20,3
Okulöncesi Öğretmenliği	60	20,0
Sınıf Öğretmenliği	46	15,3
Beden Öğretmenliği	18	6,0
Toplam	300	100

Tablo 1'e göre öğretmen adaylarının %57'si 18 Mart Üniversitesinden, %11'i Gazi Osman Paşa Üniversitesinden %11'i Anadolu Üniversitesinden %7'si Gazi Üniversitesinden %6'sı Trakya Üniversitesinden, %4'ü Selçuk Üniversitesinden, %2,3'ü Hacettepe Üniversitesinden, %2'si Süleyman Demirel Üniversitesinden öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Bölümlere göre dağılıma baktığımızda %20,3'ünü İngilizce, %20'sini Okulöncesi, %15,3'ünü Sınıf Öğretmenliği bölümü adayları oluşturmaktadır. Onları Türkçe, Edebiyat, Tarih, Beden Eğitimi, Müzik, Bilgisayar, Biyoloji, Kimya Öğretmenliği bölümleri izlemektedir (Tablo 2). Öğretmen adayları arasında herhangi bir işte çalışanların oranı %9'dur. KPSS deneme sınavlarında başarılı olanların oranı %89, isteyerek öğretmenliği tercih edenlerin oranı %88, öğretmenliği sevdiği için tercih edenlerin oranı ise %92'dir.

3.2. Öğretmen Adaylarının KPSS'ye İlişkin Görüşleri

Tablo 3'te Lisans eğitimi ve KPSS'ye ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin yüzde ve frekans değerleri yer almaktadır.

Tablo 3: Öğretmen Adaylarının Lisans Eğitimi ve KPSS'ye İlişkin Görüşlerine Ait Yüzde ve Frekans Değerlerinin Dağılımı

I. Lisans Eğitimi ve KPSS	5		4		3		2		1	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Lisans eğitimi sırasında gördüğümüz öğretmenlik eğitimi daha çok KPSS'ye yöneliktir.	0	0	5	1,7	22	7,30	233	77,7	40	13,3
2. Aldığımız pedagojik formasyon eğitiminin içeriği KPSS sınavı açısından yeterlidir.	0	0	3	1,0	226	75,3	61	20,3	10	3,3
3. KPSS'de yer alan eğitim bilimleri sorularını çözmek için okulda aldığımız eğitim yeterlidir.	0	0	2	0,7	230	76,7	36	12,0	32	10,7
4. KPSS'de yer alan genel kültür sorularını çözmek için okulda aldığımız eğitim yeterlidir.	0	0	0	0	233	77,7	44	14,7	23	7,7
5. KPSS'de sorulan sorular eğitim fakültesi müfredatıyla örtüşmektedir.	0	0	0	0	236	78,7	27	9,0	37	12,3
6. KPSS'yi geçmek için mutlaka dersane desteği alınmalıdır.	69	23,0	158	52,7	55	18,3	10	3,3	8	2,7
7. Ders aldığımız öğretim elemanları bizi KPSS'ye hazırlama konusunda yeterlidir.	0	0	235	78,3	51	17,0	14	4,7	0	0
8. Öğretim elemanları derslerimizde KPSS'ye yönelik sorular çözmektedir.	0	0	0	0	240	80,0	38	12,7	22	7,3
9. Öğretim elemanları, derslerimizde KPSS'ye yönelik açıklayıcı bilgiler vermektedir.	0	0	5	1,7	234	78,0	39	13,0	22	7,3
10. Ders aldığımız öğretim elemanları bizim KPSS kaygımızı anlamaktan uzaklar.	18	6,0	269	89,7	13	4,3	0	0	0	0

Lisans eğitimi ile KPSS'nin ilişkisinin sorgulandığı birinci grup sorulara verilen yanıtlar incelendiğinde öğretmen adaylarının %91'i lisans eğitimi sırasında gördükleri öğretmenlik eğitiminin KPSS'ye yönelik olmadığı görüşündedir. Pedagojik formasyon eğitiminin içeriğini öğretmen adaylarının %75'i tam olarak yeterli görmezken, %24'ü içeriğin yetersiz olduğu görüşündedir. Öğretmen adaylarının %77'si sınavda çıkan eğitim bilimleri ve genel kültür sorularını çözmek için okulda aldıkları eğitimi tamamen yeterli görmediklerini ifade etmişlerdir, %22'si ise yetersiz olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmen adaylarının %79'u sınav sorularının eğitim fakültesi müfredatıyla tam olarak örtüşüğünü düşünmemektedir. Soruların müfredatla örtüşmediğini düşünenlerin oranı ise %21'dir. "KPSS'yi geçmek için mutlaka dersane desteği alınmalı" düşüncesinde olanların oranı %76'dır. Öğretim elemanlarını kendilerini KPSS'ye hazırlamada yeterli görenlerin oranı ise %78'dir. Öğretim elemanlarının KPSS'ye yönelik bilgi vermeleri ve KPSS'ye yönelik soru çözmeleri ile ilgili olarak öğretmen adaylarının %80'i bunların tam olarak gerçekleşmediği, %20'si ise hiç gerçekleşmediği yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretim elemanlarının kendilerindeki KPSS kaygısını anlamaktan uzak oldukları görüşünü paylaşanların oranı %96'dır.

Tablo 4'te sınava ve atama sistemine ilişkin öğretmen adayı görüşlerinin yüzde ve frekans değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmen Adaylarının Sınava ve Atama Sistemine İlişkin Görüşlerine Ait Yüzde ve Frekans Değerlerinin Dağılımı

II. Sınava İlişkin Görüşler	5		4		3		2		1	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
11. KPSS sınavının içeriği uygundur.	0	0	214	71,3	25	8,3	36	12,0	25	8,3
12. KPSS'de sorulan genel kültür kısmı gereklidir.	0	0	26	8,7	24	8,0	226	75,3	24	8,0
13. KPSS'de sorulan genel yetenek kısmı gereklidir.	0	0	2	0,7	18	6,0	251	83,7	29	9,7
14. KPSS'de yer alan eğitim bilimleri soruları öğretmenlik bilgisini ölçecek niteliktedir.	0	0	0	0	61	20,3	203	67,7	36	12,0
15. KPSS sürecinde öğretmen adaylarına sözlü sınavda yapılmalıdır.	207	69,0	11	3,7	26	8,7	28	9,3	28	9,3
16. KPSS yerine uygulamaya dönük sınavlar getirilebilir.	188	62,7	74	24,7	35	11,7	3	1,0	0	0
17. 2013 yılından itibaren uygulanması planlanan alan sınavı gereksizdir.	24	8,0	11	3,7	48	16,0	52	17,3	165	55,0
18. Uygulanacak olan alan sınavının amaca hizmet edeceğini düşünüyorum.	4	1,3	16	5,3	39	13,0	16	5,3	225	75,0
19. Alan sınavının bazı branşlarda yapılıyor olmasını haksızlık olarak görüyorum.	94	31,3	35	11,7	27	9,0	10	3,3	134	44,7
20. KPSS deneme sınavları gerçek bir KPSS başarısının göstergesidir.	12	4,0	59	19,7	62	20,7	163	54,3	4	1,3
III. Atama Sistemine İlişkin Görüşler										
21. KPSS gerekli bir sınavdır.	0	0	244	81,3	1	0,3	12	4,0	43	14,3
22. Atama sisteminin değiştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	253	84,3	20	6,7	18	6,0	0	0	9	3,0
23. Seçme işlemi fakülteye girişte ihtiyaca yönelik yapılmalı ve tüm mezunlar atanmalı.	273	91,0	9	3,0	5	1,7	10	3,3	3	1,0
24. KPSS'de branşlarımıza göre sorular olmalıdır.	266	88,7	13	4,3	15	5,0	0	0	6	2,0
25. KPSS tarzı sınavlar atandıktan sonrada tekrar edilmelidir.	75	25,0	66	22,0	3	1,0	156	52,0	0	0
26. KPSS kaldırılmalıdır.	279	93,0	7	2,3	9	3,0	2	0,7	3	1,0

Sınava ilişkin görüşlerle ilgili olarak öğretmen adaylarının %71'i KPSS içeriğinin uygun olduğunu düşünmektedir. %82'si genel kültür, %93'ü ise sınavın genel yetenek kısımlarının gerekli olmadığı görüşündedir. Eğitim bilimleri sorularının öğretmenlik bilgisini ölçecek

nitelikte olmadığını düşünenlerin oranı %80'dir. KPSS sürecinde adaylara sözlü sınav yapılması görüşünü destekleyenlerin oranı ise %73'tür. Benzer şekilde uygulamaya dönük sınav getirilmeli görüşüne katılan öğretmen adaylarının oranı %88'dir. Öğretmen adaylarının %72'si 2013'te uygulanacak alan sınavını gerekli görürken, %80'i alan sınavının amacına hizmet etmeyeceğini düşünmektedir. Alan sınavının bazı alanlarda yapıyor olmasını haksızlık olarak değerlendirenlerin oranı ile haksızlık olarak görmeyenlerin oranı %43'e %48 ile birbirine çok yakındır.

Atama sistemine ilişkin sonuçlar incelendiğinde öğretmen adaylarının %81'i KPSS'yi gerekli görürken, %91'i atama sisteminin değiştirilmesi gerektiği görüşünü dile getirmişlerdir. %94'ü seçme işlemi fakülteye girişte yapılmalı ve tüm mezunlar atanmalı görüşündedir. Sınavda branşlara göre sorular olmalı görüşüne katılanların oranı %93'tür. KPSS tarzı sınavlar atandıktan sonra tekrar edilmeli görüşüne öğretmen adaylarının %47'si katıldıklarını, %52'si ise katılmadıklarını ifade etmişlerdir. KPSS kaldırılmalıdır diyenlerin oranı %95'tir. Tablo 5'te sınavın kişisel yaşama etkisine ilişkin öğretmen adayı görüşlerine ait yüzde ve frekans değerleri görülmektedir.

Tablo 5: Öğretmen Adaylarının Sınavın Kişisel Yaşama Etkisine İlişkin Görüşlerine Ait Yüzde ve Frekans Değerlerin Dağılımı

IV. Sınavın Kişisel Yaşama Etkisi	5		4		3		2		1	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
27. KPSS'yi kazanabileceğimi düşünüyorum.	11	3,7	247	82,3	10	3,3	14	4,7	18	6,0
28. KPSS'ye çok iyi bir şekilde hazırlandığımı düşünüyorum.	38	12,7	0	0	243	81,0	9	3,0	10	3,3
29. Sınav sonucunun geleceğimi etkileyeceğini düşünüyorum.	274	91,3	13	4,3	13	4,3	0	0	0	0
30. KPSS'ye hazırlanmak beni ruhen yıpratıyor.	269	89,7	11	3,7	0	0	8	2,7	12	4,0
31. Atanacak öğretmen sayısının azlığı sınava hazırlanmamı olumsuz yönde etkiliyor.	215	71,7	0	0	0	0	85	28,3	0	0
32. KPSS sonunda atanamama kaygısı taşıyorum.	276	92,0	0	0	15	5,0	3	1,0	6	2,0
33. KPSS'ye hazırlanmak beni ekonomik olarak yıpratıyor.	277	92,3	0	0	15	5,0	3	1,0	5	1,7
34. KPSS okulda sosyal etkinliklere katılmamı olumsuz bir şekilde etkiliyor.	278	92,7	13	4,3	4	1,3	1	0,3	4	1,3
35. Okuldaki dersleri KPSS yüzünden aksattığımı düşünüyorum.	270	90	13	4,3	9	3,0	4	1,3	4	1,3
36. Sınav sonunda atanamazsam ailemden ve çevremden baskı göreceğimi düşünüyorum.	22	7,3	16	5,3	252	84,0	0	0	10	3,3
37. KPSS okuldaki arkadaşlarımla aramı bozuyor.	0	0	269	89,7	5	1,7	14	4,7	12	4,0
38. KPSS benim için önemlidir.	15	5,0	274	91,3	5	1,7	1	0,3	5	1,7
39. KPSS yüzünden geleceğe umutla bakamıyorum.	1	0,3	270	90,0	12	4,0	10	3,3	7	2,3
40. Geleceğim için çok endişeliyim.	0	0	253	84,3	19	6,3	11	3,7	17	5,7
41. Kendime olan güven ve inancımı kaybediyorum.	111	37,0	2	0,7	21	7,0	166	55,3	0	0
42. Zaman zaman bu mesleği seçtiğime pişman oluyorum.	55	18,3	210	70,0	0	0	18	6,0	17	5,7
43. Yetişkin bir insan olarak ihtiyaçlarımı gideremiyor olmam beni çok üzüyor.	19	6,3	268	89,3	13	4,3	0	0	0	0

IV. Sınavın Kişisel Yaşama Etkisi	5		4		3		2		1	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
44. Aileme ekonomik anlamda yük olduğumu düşünmem beni çok yıpratıyor.	20	6,7	14	4,7	266	88,7	0	0	0	0
45. Öğretmenlik okuyan birisi olarak bu sınava girmek zorunda olmaktan dolayı kendimi değersiz hissediyorum.	16	5,3	262	87,3	13	4,3	6	2,0	3	1,0

KPSS'nin kişisel yaşama etkisini araştıran sorulara verilen cevaplar incelendiğinde, öğretmen adaylarının %86'sı sınavı kazanabileceğini düşünmekte, ancak %81'i sınava çok iyi bir şekilde hazırlandığı düşüncesine tam olarak katılmamaktadır. Öğretmen adaylarının %95'i sınav sonucunun geleceğini etkileyeceğini, %93'ü sınava hazırlanmanın kendisini yıpratıldığını, %72'si atanacak öğretmen sayısının azlığının hazırlanmasını olumsuz etkilediğini, %92'si atanamama kaygısı taşıdığını ve sınava hazırlanmanın ekonomik olarak kendisini yıpratıldığını dile getirmişlerdir. Lisans eğitimleri sırasında sınavın sosyal etkinliklere katılımını olumsuz etkilediğini ve okuldaki dersleri sınav yüzünden aksattığını düşünenlerin oranı sırasıyla %97 ve %94'tür. KPSS yüzünden arkadaşları ile arasının bozulduğunu düşünenlerin oranı ise %90'dır. Sınav sonunda atanmadığında ailesinden ve çevresinden baskı göreceği fikrine öğretmen adaylarının %12'si katılırken, büyük çoğunluğu baskı görmeyeceğini düşünmektedir. KPSS'nin kendileri için önemli olduğunu ve KPSS yüzünden geleceğe umutla bakamadıklarını ve gelecek için endişeli olduklarını dile getirenlerin oranı sırasıyla %96 ve %90'dır. Buna rağmen kendilerine güven ve inancını kaybetmediğini belirtenlerin oranı %55'tir. Zaman zaman bu mesleği seçtiği için pişmanlık duyanların oranı %88'tir. Yetişkin olarak ihtiyaçlarını gideremiyor olmaktan üzüntü duyanların oranı %95, öğretmenlik mezunu birisi olarak bu sınava girmek zorunda olmaktan dolayı kendini değersiz hissedenenlerin oranı %93'tür. Öğretmen adaylarının %11'i ekonomik olarak ailesine yük olduğunu düşünürken, %89'unun çok fazla yük olduklarını düşünmedikleri görülmektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Çeşitli üniversite ve bölüm mezunu öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS)'na ilişkin görüşlerinin sorgulandığı bu çalışmada lisans eğitiminin içeriği ve KPSS içeriği ile ilgili sorulara ilişkin tespit edilmiş görüşler şöyle sıralanabilir: Öğretmen adaylarının çoğunluğu lisansta gördükleri öğretmenlik eğitiminin KPSS'ye yönelik olmadığını düşünmektedirler. Benzer şekilde pedagojik formasyon eğitiminin içeriğini tam olarak yeterli görmeyen öğretmen adayları eğitim bilimleri ve genel kültür sorularını çözmek için okulda aldıkları eğitimi tamamen yeterli görmemekte ve sınav sorularının eğitim fakültesi müfredatıyla tam olarak örtüşmediğini düşünmektedirler. Yüksel (2004) çalışmasında KPSS'de dikkati çeken en önemli eksikliğin eğitim fakültesi programlarında pek yer almayan genel kültür ve genel yetenek konularının sınavda ağırlıklı olarak yer almasına karşılık eğitim fakültesi programlarında ağırlık taşıyan alan bilgisi ve alan bilgisi öğretimi konularında hiç soru çıkmaması olduğunu ifade etmiştir. Alan ve alan bilgisi öğretime yönelik sorular KPSS'de ilk kez 2013 sınav döneminde yer almıştır ama 2006 yılında eğitim fakültelerinin yeniden düzenlenmesi ile genel kültür derslerinin programdaki oranları artırılmış olmasına rağmen öğretmen adaylarının görüşleri bu derslerin yeterli olmadığı yönündedir. Kablan (2010) tarafından gerçekleştirilen akademik mezuniyet ortalama puanı ile KPSS başarı puanı arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışmada sınavdaki Eğitim Bilimleri soruları ile Eğitim Fakültesinde okutulan dersler arasında tutarlılık olduğu, ancak fakültede kazandırılan davranışlar ile sınavdaki Genel Yetenek ve Genel Kültür başarıları arasında ilişkinin zayıf olduğu tespit edilmiştir. Genel Kültür puanı ile akademik ortalama arasında ilişki genel anlamda zayıf ya da istatistiksel olarak

anlamsız çıkmıştır. İki değişken arasındaki tespit edilen ilişkinin zayıf oluşu, sınav içeriği ile üniversitede kazandırılan Genel Kültür bilgi ve becerileri arasında uyumsuzluk olduğunu göstermektedir. Başkan ve Alev'in (2009) KPSS'de çıkan soruların öğretmenlik meslek dersleri açısından kapsam geçerliliğini araştırdıkları çalışmalarında da öğretmenlik meslek derslerinin kapsamıyla sınavın kapsamının uyuşmadığı sonucuna varılmıştır. Kablan (2010) çalışmasında genel kültür dersleri ile ilgili olarak sınavda Genel Kültür adı altında Türk Kültür ve Medeniyetleri, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Türkiye Coğrafyası, Temel Yurttaşlık Bilgisi, Türkiye ve Dünya ile ilgili genel ve güncel konulara yönelik çoktan seçmeli soruların yer aldığını, öğrencilerin üniversitede almış olduğu eğitimin yukarıdaki konulara katkısı yoksa, bu durumun göz önünde bulundurularak hem öğretim programlarının, hem de sınav içeriğinin bu açıdan gözden geçirilmesi gerektiğini dile getirmiştir.

Lisans program içeriği ile sınav içeriğinin çok uyuşmadığını düşünen öğretmen adayları bu görüşe paralel olarak KPSS'de başarılı olmak için mutlaka dersane desteği alınması gerektiğini düşünmektedirler. Benzer görüşler diğer çalışmalarda da dile getirilmiştir (Eraslan 2004; Karataş ve Güleş 2013; Sezgin ve Duran 2011). Fakülte öğretim elemanlarının kapasitesini kendilerini sınava hazırlamada yeterli olarak değerlendiren öğretmen adayları yukarıdaki sonuçlarla uyumlu olarak öğretim elemanlarının verdikleri derslerde tam olarak KPSS'ye yönelik uygulama yapmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu görüşlerle bağlantılı olarak öğretmen adayları öğretim elemanlarının kendilerindeki KPSS kaygısını anlamaktan uzak olduklarını düşünmektedirler.

Öğretmen adaylarının çoğunluğu KPSS içeriğinin uygun olduğu ama sınavın genel kültür ve genel yetenek kısımlarının gereksiz olduğu görüşündedir. Eğitim bilimleri sorularının öğretmenlik bilgisini ölçecek nitelikte olmadığını düşünen öğretmen adayları KPSS sürecinde adaylara sözlü sınav yapılması ve uygulamaya dönük sınav getirilmesi görüşünü desteklemektedirler. 2013'te uygulanan alan sınavını öğretmen adaylarının çoğunluğu gerekli görürken aynı zamanda alan sınavının amacına hizmet etmeyeceğini düşünmektedirler.

Özoğlu'na göre (2010) öğretmenlik belirli yeterlikler veya standartlar doğrultusunda dar bir kalıba sokulamayacak kadar zengin değerler içeren bir meslektir ve öğretmen ile öğrenci arasındaki ilişkinin "bir bilgi kaynağından bir alıcıya bilgi aktarımı" olarak resmedilmesi ve buna indirgenmesi sakıncalıdır. Aynı şekilde sadece teorik bilgi düzeyini ölçen sınavla öğretmen atamasının yapılması da doğru değildir. Öğretmen adaylarının çoğunluğunun belirttiği gibi beceri ve duyuşsal yönlerin de test edilebilmesi için sözlü, uygulamalı aşamalar gerekmektedir. Bahar'ın (2011) çalışmasında öğretmen niteliklerinde önemli olarak kabul edilen alan bilgisi ile duyuşsal ve devinsel becerilerin öğretmen atamalarında dikkate alınmaması ciddi bir eksiklik olarak değerlendirilmiştir. ÖSS puanı, KPSS puanı ve Lisans mezuniyet not ortalaması arasındaki ilişkilerin incelendiği çalışmada ÖSS Puanı ve Lisans mezuniyet not ortalamasının KPSS 10 Puanı ile alt test puanlarının önemli bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiş ve öğretmen atamalarında KPSS 10 puanının yanı sıra lisans mezuniyet not ortalamasının dikkate alınmasının bu eksikliğin giderilmesine önemli düzeyde katkı sağlayabileceği belirtilmiştir (Bahar 2011). Karaca (2011) ise çalışmasında KPSS'ye alternatif "mesleki yeterlik sınavı" uygulamasına geçilmesini önermektedir.

Atama sistemine ilişkin olarak mevcut durumda KPSS'nin gerekli olduğunu düşünen öğretmen adayları asıl olarak atama sisteminin değiştirilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Öğretmen adaylarının neredeyse tamamı seçme işleminin fakülteye girişte yapılması ve tüm mezunların atanması gerektiği görüşünde olduklarını ifade etmişlerdir. Sınavda branşlara göre sorular olması gerektiğine çok büyük çoğunluk katılmaktadır. KPSS tarzı sınavlar atandıktan sonra tekrar edilmeli görüşüne öğretmen adaylarının yarısı katılırken yarısı katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının neredeyse tamamı KPSS'nin kaldırılması gerektiğini düşünmektedir. Benzer sonuçlara diğer çalışmalarda da rastlanmıştır. Atama sistemine ilişkin

Nartgün (2008) tarafından ilköğretim öğretmen adayları ile gerçekleştirilen çalışmada KPSS kaldırılmalıdır görüşünü savunan öğretmen adayları KPSS'yi geçenlerin iyi bir öğretmen olduğunu gösteren bir kanıt olmadığını düşündüklerini ve bu sınavı geçemeyenin öğretmenlik vasfı yokmuş gibi düşünüldüğünü ifade etmişler ve KPSS uygulaması devam ederse ÖSS'nin lise son sınıflar üzerinde yarattığı etkinin benzerinin fakültelerin son sınıflarında da ortaya çıkacağı yönündeki kaygılarını dile getirmişlerdir.

KPSS'nin kişisel yaşama etkisini araştıran sorulara verilen cevaplar incelendiğinde, sınava çok iyi bir şekilde hazırlanamadığını düşünen öğretmen adayları yine de sınavı kazanabileceklerine inanmaktadırlar. Öğretmen adaylarının çok büyük çoğunluğu sınav sonucunun geleceğini etkileyeceğini, sınava hazırlanmanın kendisini yıprattığını, atanacak öğretmen sayısının azlığının hazırlanmasını olumsuz etkilediğini ve atanamama kaygısı taşıdığını, sınava hazırlanmanın ekonomik olarak kendisini yıprattığını dile getirmişlerdir. Baştürk (2007) öğretmen adaylarının KPSS'ye yönelik sınav kaygı düzeylerini araştırdığı çalışmada, erkeklerin kız öğrencilere göre, ortaöğretim alanından sınava başvuracakların ilköğretim alanından başvuracaklara göre ve sınava daha önce katılan adayların ilk kez katılacak olanlara göre daha yüksek bir kaygı düzeyine sahip olduklarını tespit etmiştir. Sonuçlar erkeklerin ailedeki rolü, ortaöğretim kontenjanlarının azlığı ve sınavın senede bir kez yapılıyor olmasından dolayı kazanamayan öğretmenlerin bir sene daha beklemek zorunda kalmalarıyla açıklanmaktadır (Baştürk 2007).

Diğer taraftan öğretmen adaylarının çoğunluğu sınavın lisans eğitimleri sırasında sosyal etkinliklere katılımlarını olumsuz etkilediğini, okuldaki dersleri sınav yüzünden aksattıklarını ve KPSS yüzünden arkadaşları ile aralarının bozulduğunu belirtmişlerdir. Benzer şekilde Karataş ve Güleş (2013) KPSS'nin yarattığı kaygı durumunun, öğretmen adaylarının üniversitedeki ders başarısını olumsuz yönde etkilediğini, hatta çoğu zaman sınava hazırlık çalışmaları, öğretmen adayları açısından ders başarısının önüne geçebildiğini rapor etmişlerdir. Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu sınav sonunda atanamadığında ailesinden ve çevresinden baskı görmeyeceğini ve ekonomik olarak ailesine çok fazla yük olmadığını düşünmektedir. KPSS'nin kendileri için önemli olduğunu ve KPSS yüzünden geleceğe umutla bakamadıklarını belirten ve gelecek için endişeli olan öğretmen adayları, zaman zaman bu mesleği seçtikleri için pişmanlık duymaktadırlar. Yetişkin olarak ihtiyaçlarını gideremiyor olmaktan üzüntü duyan öğretmen adayları, öğretmenlik okuyan kişiler olarak bu sınava girmek zorunda olmaktan dolayı kendilerini değersiz hissettiklerini ifade etmişlerdir. Tüm bunlara rağmen öğretmen adaylarının yarısı kendilerine olan güven ve inançlarını kaybetmediklerini dile getirmişlerdir. Sınavın öğretmen adayları üzerinde baskı oluşturduğu, atanamama düşüncesinin kaygılı ve stresli olmalarına yol açtığı yönünde benzer sonuçların ortaya konduğu çalışmalar mevcuttur (Baştürk 2007; Çimen ve Yılmaz 2011; Eraslan 2006; Karaca 2011; Sezgin ve Duran 2011). Karaca (2011) öğretmen adaylarının KPSS'ye yönelik tutumlarını incelediği çalışmada öğretmen adaylarının KPSS hakkında olumsuz tutuma sahip olduklarını tespit etmiştir. Çalışmada öğrencilerin geleceklere yön veren önemli bir sınav olmasının yarattığı baskı, kaygı ve stres kadar, sınavın öğretmen niteliğini ölçmeyen gereksiz bir sınav olarak görülmesi ve sınavın niteliğinin de bu olumsuz tutumlar üzerinde etkili olduğu vurgulanmıştır.

Öğretmen adaylarının anketteki sorulara verdikleri cevapların seçeneklere dağılımı incelendiğinde, cevapların belli seçeneklerde yığılma gösterdiği görülmektedir. Bu durum ankette yer alan soruların gerçek kitlenin çektiği sıkıntıları yansıtmasının bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Ayrıca cevap seçeneklerinde bu tür bir dağılım diğer bir ifade ile soruların çoğunda bazı seçeneklerin hiç işaretlenmemiş olması ve cevapların sadece bir yönde yığılması cevaplardaki tutarlılığı ve sorunun herkes tarafından aynı algılandığını göstermektedir. Bu durum aynı zamanda YÖK tarafından belirlenmiş olan öğretim programının farklı bölüm ve üniversitelerde benzer şekilde uygulandığının bir göstergesi olarak düşünülebilir.

Öğretmenlik günümüzde halen üniversite mezunu herkesin yapabileceği bir meslek olarak algılanmakta ve istihdam politikaları buna göre oluşturulmaktadır. Atama bekleyen öğretmen sayısının bu kadar artmasına neden olan ve öğretmenlerin yaşamını bu kadar etkileyen nedenlerin doğru olarak ortaya konması doğru ve geçerli çözümler için gereklidir. Türk eğitim sisteminin sorunlarının araştırıldığı Yılmaz ve Altinkurt (2011) tarafından yapılan çalışmada, sorunlar arasında atama sisteminin ve öğretmen istihdamının olduğu ve özellikle fen edebiyat mezunlarına öğretmenlik hakkının verilmesinin atanamayan çok sayıda öğretmen varken bu sayıyı daha da arttıracığı, Eğitim Fakülteleri öğretmen ihtiyacını karşılamak amacıyla kurulmuşken tüm üniversite mezunlarının öğretmen olarak atanabilmesinin atama sistemi krizini daha da çözümden uzaklaştıran bir eğilim olduğu vurgulanmıştır. Eğitim Fakültelerine dolaylı bir yük getiren ve öteden beri bir sorun olarak gelen Fen Edebiyat Fakültesi mezunu öğrencilerimizin öğretmen yapılması uygulamasına bir son verilmelidir (Üstüner 2004).

Bu bulgular doğrultusunda öncelikli olarak öğretmenlik programları ile sınav içeriğinin uygunluğunun her iki taraf açısından sorgulanması ve uyumunun sağlanması, seçim işleminin nicelik ve nitelik açısından yükseköğretime giriş aşamasında başlatılması ve nitelikli öğretmenlerin seçimini gerçekleştirebilen bir seçim sistemine yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir. Bu ve diğer çalışmalarda ortaya çıkan bulgular doğrultusunda sınavla ilgili doğru olmadığı düşünülen ve birçok olumsuzlukların yaşanmasına neden olan atama bekleyen öğretmen sayısının fazlalığına ilişkin nedenlerin doğru olarak ortaya konması gerçekçi çözümlerin bulunabilmesi için gereklidir. Ülkemizde uygulanan öğretmen yetiştirme modelimizin ne olduğu, ya da tutarlı bir modelin olup olmadığı ilk sorgulanması gereken sorulardan biridir.

5. KAYNAKLAR

- Bahar, H. H. (2011). ÖSS puanı ve lisans mezuniyet notunun KPSS 10 puanını yordama gücü. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), 168-181.
- Başkan, Z. ve Alev, N. (2009). Kamu Personeli Seçme Sınavında çıkan soruların öğretmenlik meslek derslerine göre kapsam geçerliliği. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 29-49.
- Baştürk, R. (2007). Kamu Personeli Seçme Sınavına hazırlanan öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 163-176.
- Çimen, O., ve Yılmaz, M. (2011). Biyoloji öğ. retmen adaylarının KPSS ile ilgili görüşleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, 4, 159-172.
- Döş, İ., Sağır, M. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine atanma durumuna ilişkin algıları. 7. *Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi*, 24-26 Mayıs 2012, Malatya.
- Eraslan, L. (2006). Yeni öğretmen yetiştirme programlarının değerlendirilmesi. *Öğretmen Dünyası Dergisi*, Ekim 2006, Ankara.
- Eraslan, L. (2004). Öğretmenlik mesleğine girişte Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) yönteminin değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-31.
- Erden, M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Gündoğdu, K., Çimen, N., ve Turan, S. (2008). Öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavı'na ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 9(2), 35-43.
- Kablan, Z. (2010). Akademik mezuniyet ortalama puanı ile KPSS baş arı puanı arasındaki ilişki. *Uludağ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 451,470.
- Karaca, E. (2011). Öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) yönelik tutumları. *Akademik Bakış Dergisi*, 23, 1-18.
- Karataş, S., ve Güleş, H. (2013). Öğretmen atamalarında esas alınan merkezi sınavın (KPSS) öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 6(1), 102-119.
- MEB, (2013). <http://www.meb.gov.tr/haberler/haberayrinti.asp?ID=10289> 12.06.2013 tarihinde alınmıştır.
- Nartgün, Ş. S. (2008). Aday öğretmenlerin gözüyle milli eğitim bakanlığına bağlı eğitim kurumlarına öğretmen atama esasları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (8)2, 47-58.
- Nartgun, Ş. S. (2011). Employment of faculty of education students: Public Personnel Selection Examination (Ppse). *International Journal of Business and Social Science*, 2(21), 101-111.
- ÖSYM, (2011). <http://osym.gov.tr/dosya/1-58215/h/17lisansfoet.pdf>
- Özoğlu, M. (2010). *Türkiye'de öğretmen yetiştirme sisteminin sorunları*. http://www.setav.org/document/SETA_Analiz_17_Turkiyede_Ogretmen_Yetistirme_Sisteminin_Sorunlari_Murat_Ozoglu_son.pdf adresinden alınmıştır.
- Sezgin, F., ve Duran, E. (2011). Kamu Personeli Seçme Sınavı'nın (KPSS) öğretmen adaylarının akademik ve sosyal yaşantılarına yansımaları. *TSA*, 15(3), 9-22.
- Toker Gökçe, A. (2012). Atanamayan öğretmenlerin algılarına göre atanamama nedenleri ve işsizlikle başa çıkma yöntemleri. 7. *Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi*, 24-26 Mayıs 2012, Malatya.
- Tösten, R., Elçiçek, Z., ve Kılıç, M. (2012). İlköğretim öğretmenlerinin Kamu Personeli Seçme Sınavı'na (KPSS) yönelik görüşlerinin belirlenmesi (Kars ili örneği). *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(7), 109-123.
- TÜBİTAK, (2005). *Vizyon 2023 teknoloji öngörü projesi, eğitim ve insan kaynakları sonuç raporu ve strateji belgesi*. 26 Ocak 2005, Ankara.
- Üstüner, M. (2004). Geçmişten günümüze Türk eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme ve günümüz sorunları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7).
- Yeşil, R., Korkmaz, Ö. ve Kaya, S. (2007). Eğitim fakültesindeki başarının Kamu Personeli Seçme Sınavı'ndaki başarı üzerine etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 149-160.
- Yüksel, S. (2004). Öğ. retmen atamalarında merkezi sınav uygulamasının (Kpss) değerlendirilmesi. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz 2004, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.

Yılmaz, K., ve Altınkurt, Y. (2011). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimler Dergisi*, 8(1), 942-973.

Extended Abstract

The qualities that teachers are expected to have become varied. Therefore, recruitment process should aim at selecting those teachers with the desired qualities. However, while selecting future teachers to undergraduate institutions any such qualities are not taken into consideration. After graduation, teachers should pass the public personnel selection examination (PPSE). The teaching profession has the rate of 19 in terms of preference by students (ÖSYM, 2011). This exam significantly influences the life of people, leading to the necessity to analyse the system. The aim of this study is to analyse the PPSE in terms of its significance for teacher candidates.

The views of the teacher candidates about the PPSE were revealed through survey questionnaire. The participants of the study are a total of 300 teacher candidates who were preparing for the exam. The questionnaire was developed by the authors based on the review of literature. The questionnaire consisted of 45 items with a five-option likert scale, 5 completely agree and 1 completely disagree. The questionnaire deals with the views of the teacher candidates about four major topics; “undergraduate education and PPSE”, “views about the PPSE”, “views about the recruitment process” and “the effects of the PPSE on their life”. The questionnaire also reveals such demographical information about the participants as age, gender, alma mater as well as previous experience regarding the PPSE and their achievement level in the preparation tests. The data obtained were analysed through descriptive statistics and therefore, frequency, rates and standard deviation were used.

Demographical characteristics of the participants are found as follows: The rate of females is 69% (f= 207) and that of males is 31% (n= 15). The age range of the participants varies between 21 and 23. The universities they graduated from are as follows: 18 Mart University (57%), Gazi Osman Paşa University (11%), Anadolu University (11%), Gazi University (7%), Trakya University (6%), Selçuk University (4%), Hacettepe University (2,3%), and Süleyman Demirel University University (2%). The departments they graduated from are found as follows: English language teaching (20,3%), Preschool education (20%), Classroom teaching (16,6%). The other departments are Turkish language, literature, history, physical training, music, computer, biology, chemistry. The rate of those who took the exam previously is found to be 14 %, while the rate of those who are unemployed is 9%. The rate of those who achieved higher performance on the preparatory PPSE tests is 89 %. The rate of those who wanted to be a teacher is found to be 88%. The rate of those who attended education faculty due to their wish is 92%.

Regarding the correlation between undergraduate education and the content of the PPSE, 91 % of the participants reported that undergraduate education is not parallel with the content of the exam. The rate of those who think that the content of the teaching training program is not sufficient is 75%. Some of them also stated that the content of program is not sufficient (23%). The rate of those who stated that undergraduate education could not enable them to solve the questions about educational sciences and general facts in the exam is 77%. However, 20% of them reported that undergraduate education is not sufficient in this regard. Some of them reported that items in the exam are not covered by the undergraduate program (21%). There are also those who think that the exam content and undergraduate program are not exclusively parallel (79%). Majority of them stated that in order to pass the exam special courses should be taken (76%). The rate of those who think that faculty members are efficient to pass the exam is 78%. Vast majority of the participants think that faculty members cannot understand their exam anxiety (96%). Regarding the content of the exam, 71% of them reported that the content is appropriate. However, 82% of them reported that general culture section is not necessary, while 93% reported that ability section is not required. The rate of those who think that items on educational sciences cannot measure the teaching information is 80%. There are also participants who suggested that the exam should be verbal (73%) or that it should be applied (88%). Seventy-two percent of the participants stated that the exam is necessary, while 80% that the exam does not serve for the intended purpose. The rates of those who regarded the inclusion of items from some of the fields as fair or unfair are similar, 43% and 48%, respectively. Regarding the recruitment process, 81% of them stated that the PPSE is necessary, whereas 91% stated that the process should be modified. Vast majority of the participants stated that the selection should be made while entering into the university and then, everybody should be hired (94%). The rate of

those who suggested that items should be from each field is 93%. The rate of those who agreed that such exams should be done in in-service period is 47%, while 52% of them did not find it acceptable. Vast majority of them stated that the exam should be terminated (95%).

The rate of the participants who think that they could pass the exam is found to be 86%. Majority of the participants stated that the exam result will affect their future (%95), that preparation for the exam has negative effects on them (93%), and that the number of teachers to be hired is less and it has negative effects on them (72%), that they have anxiety over the possibility of not being hired (92%) and preparation for the exam is economic burden for them (92%). There are also those who reported that the preparation for the exam has negative effects on their social life and academic achievement (97% and 94%, respectively). In addition, 90% of them think that their friendship relations become strained due to the PPSE. Twelve percent of them think that if they are not hired they will experience pressure from their family and others. The rates of those who stated that they cannot have hope for future due to the PPSE and anxiety over their future are 96% and 90%, respectively. However, 55% reported that they still believe in themselves. The rate of those who stated that they sometimes regret for choosing this profession is 88%. The rate of those who feel sorry for not meeting their needs as an adult is 95%. The rate of those who feel themselves worthless due to taking the exam is 93%. Some of them think that they are burden to their families (11%), while 89% of them feel it much more intense. Therefore, the content of the undergraduate programs and the exams should be challenged and should be made parallel. The other point the findings suggest is that recruitment process should be made at the university entrance exam.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information:

- Atav, E., Sönmez, S. (2013). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına (KPSS) ilişkin görüşleri *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [Hacettepe University Journal of Education], Özel sayı (1)*, 1-13.
- Atav, E., Sönmez, S (2013). The views of teacher candidates about public personnel selection examination (PPSE) [in Turkish]. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [Hacettepe University Journal of Education], Special issue (1)*, 1-13.